

**Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта:
компетентнісний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. –
Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С.19-33.**

ЖИТОМИРСЬКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ШКОЛА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ І НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Компетентнісний підхід знаходить реалізацію у діяльності Житомирської наукової школи "*Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів*", що створена у 80-х роках повною мірою реалізують основні складові акмеологічного середовища. У процесі 20-річного розвитку наукового колективу було виділено наступні етапи: 1) аналітико-пошукові; 2) диференціації наукових знань; 3) систематизації та узагальнення; 4) концептуальний. Молоді науковці пройшли шлях від загальної орієнтації в інформаційному педагогічному просторі, поглибленого вивчення педагогічної спадщини, аналізу сучасних наукових досліджень, вибору власного напрямку наукового дослідження, набуття методологічної культури, організації педагогічного дослідження за певним напрямом, систематизації й апробації отриманих знань, до розробки концептуальних положень проблеми підготовки сучасного вчителя.

Методологічні засади наукової школи включають відповідний методологічний концепт, який складається з таких блоків:

1. Парадигмальний блок, що базується на ціннісно-методологічній моделі сучасної педагогічної системи та є результатом інтеграції різних освітніх парадигм і відображає певні способи бачення науковою спільнотою відповідного аспекту педагогічної реальності.

2. Загально-філософський блок передбачає обґрунтування філософських засад педагогічної діяльності майбутніх учителів та розгляд педагогічної реальності у діалектичній єдності загального, особливого й одиничного.

3. Гносеологічний блок виражає певний стиль та рівень (раціональний, почуттєвий, теоретичний) пізнання майбутніми вчителеми педагогічної дійсності.

4. Праксеологічний блок передбачає дослідження особливості розвитку різноманітних професійних умінь, навичок і прийомів професійної діяльності педагогів, виявлення їх складових і на цій основі вироблення практичних рекомендацій.

5. Системний блок дає можливість аналізувати конкретні педагогічні ситуації з точки зору їх оптимізації, підвищувати внутрішню ефективність педагогічних систем, визначити їх слабкі і сильні сторони.

6. Структурно-функціональний блок – структуралізувати педагогічні системи та виявити їх функціональні й процесуальні компоненти.

7. Синкретичний блок – аналізувати педагогічні явища як цілісні, нелінійні відкриті системи та дає можливість їх резонансного керування.

8. Діяльнісний блок реалізує діяльнісну функцію педагога, моделює механізми формування структурних компонентів професійної діяльності – цільового, мотиваційного, операційного, результативного.

9. Акме-цільовий блок дозволяє зорієнтувати професійну підготовку майбутніх учителів на досягнення ними вершин в особистісному і професійному зростанні.

Теоретичні засади

У науковій діяльності Школи реалізується і теоретичний концепт, який складається з п'яти принципів.

1. Принцип універсальності моделювання педагогічних процесів.

2. Принцип ступеневості педагогічної освіти, який передбачає розробку відповідних моделей педагогічної освіти та професійно-педагогічну підготовку майбутнього вчителя за такими рівнями, як бакалавр, спеціаліст, магістр.

3. Принцип апроксимації педагогічних функцій учителя сприяє наближенню професійної підготовки майбутнього вчителя до умов його професійної діяльності.

4. Принцип множинності моделей педагогічної освіти, які відображають різні аспекти та підходи до професійної діяльності педагога та передбачають урахування нелінійної, нечіткої моделі діяльності педагога.

5. Принцип діалектичної етапності та циклічності розвитку педагогічних явищ у контексті професійної підготовки.

Теоретичний концепт доповнюється і розвивається критеріями моделювання професійно-педагогічної підготовки вчителя:

1. Критерій формалізації передбачає формалізацію педагогічної реальності у форму, придатну для математичної обробки.

2. Критерій діагностичності, відповідно до якого кожен етап педагогічної підготовки підлягає діагностиці й відповідному моніторингу.

3. Критерій інтеграції дозволяє розглядати педагогічну дійсність у контексті інтегративних процесів, а також використовувати комплекс сучасного методологічного інструментарію і відповідних методологічних підходів.

4. Критерій прогностичності дозволяє виявити ефективність педагогічних впливів та результативність експериментальних досліджень відповідно до їх прогнозованих результатів.

На сучасному етапі розвитку наукової школи визначені нові перспективи дослідження професійної діяльності у контексті розробки нової інтегральної акмеологічної і педагогічної парадигми та відповідної педагогічної теорії, яка передбачає аналіз педагогічної дійсності з позиції універсального тріадного пояснювального принципу.

Актуальна проблематика роботи школи:

підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;

модернізація професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів у контексті Болонських інновацій;

розробка сучасних концептуальних підходів до підвищення якості професійної підготовки майбутнього вчителя;

проблема розвитку обдарованості дітей та молоді;

інноваційні технології навчання і виховання;

професійна підготовка майбутніх учителів до міжкультурної взаємодії суб'єктів освітнього процесу;

професійна підготовка майбутніх учителів до роботи в різних освітньо-виховних системах;

формування професійної компетентності майбутнього фахівця;

підготовка майбутнього вчителя до екологічної освіти молоді;

підготовка майбутнього вчителя до формування здорового способу життя учнівської та студентської молоді;

формування морально-етичних цінностей учнівської та студентської молоді;

історико-педагогічні передумови становлення професійної та педагогічної освіти;

розробка сучасних підходів до підвищення продуктивності професійної діяльності майбутнього педагога;

теоретико-методологічні засади інноваційних процесів у загальноосвітньому навчальному закладі;

теоретико-методичні засади ступеневої підготовки майбутніх учителів початкової школи до проведення науково-педагогічних досліджень;

теоретико-методологічні засади створення інтегральних навчальних курсів;

підготовка майбутніх учителів до здорового способу життя;

формування соціокультурної компетентності майбутніх офіцерів;

формування етнопедагогічної компетентності майбутнього вчителя в умовах університетської освіти України.

Розвиток і збагачення акмеологічного наукового середовища привело до створення на базі Школи семи науково-дослідних центрів та лабораторій.

1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ.

Центр створений у грудні 2003 р. при кафедрі педагогіки як загально-університетська структура. Керівник центру – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, член-кореспондент Міжнародної академії акмеологічних наук О. Є. Антонова.

Мета діяльності: формування в університеті цілісної, саморегульованої системи стосовно виявлення і підтримки обдарованої студентської молоді, розвитку та реалізації здібностей студентів, стимулювання творчої роботи студентів та викладачів, підвищення якості підготовки спеціалістів, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування резерву для вступу до магістратури та аспірантури, підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів для потреб університету, а також середніх загальноосвітніх,

спеціальних та вищих навчальних закладів міста Житомира та Житомирської області.

Досягнення цієї мети передбачає, що обдаровані студенти мають сприяти активізації навчального процесу у ВНЗ, утвердженню духу змагальності в процесі навчання, завдяки чому у значній частині студентів підвищується інтерес до пізнання та рівень успішності.

Провідною концептуальною ідеєю діяльності центру є положення про те, що, реалізуючи свій власний потенціал у процесі навчання, майбутні вчителі навчаються виявляти і розвивати обдарування учнів.

Напрями діяльності: аналітико-інформаційна, науково-дослідницька, розвиток професійно-педагогічної та соціально-педагогічної творчості майбутніх учителів, розвиток художньо-естетичної творчості студентів, розвиток фізичних здібностей та збереження здоров'я, підготовка студентів до участі у Всеукраїнських олімпіадах, міжнародна та міжрегіональна співпраця, довузівська підготовка педагогічно обдарованих школярів.

Форми та методи роботи: поетапна діагностика здібностей студентів, зустрічі з досвідченими науковцями, обмін досвідом, науково-практичні конференції з проблеми обдарованості, випуск студентських наукових видань, круглі столи, „Школа майбутнього науковця”, активні методи навчання, ділові ігри, тренінги, олімпіади, конкурси педагогічної майстерності, аукціони педагогічних ідей, педагогічний театр тощо. Центром здійснюється консультативна допомога в проведенні дослідно-експериментальної роботи за темою „Вплив інтегративно-діяльнісного підходу на розвиток інтелектуальних здібностей учнів” за науково-педагогічним проектом „РОСТОК” на базі Бердичівської міської гуманітарної гімназії № 2 Житомирської області.

У результаті діяльності Центру обґрунтовано модель обдарованості; створено технологію розвитку педагогічної обдарованості майбутнього вчителя, апробовано технологію організації та проведення Всеукраїнської студентської олімпіади з педагогіки; розроблено та запроваджено в навчальний процес спецкурси, спрямовані на підготовку вчителя до роботи з обдарованими дітьми; налагоджено видання наукової, методичної, популярної літератури з проблеми обдарованості на допомогу вчителю.

Продуктивна діяльність науково-методичного центру роботи з обдарованою студентською молоддю та реалізація концепції навчання обдарованих студентів у вищих закладах освіти дозволили експертам Всесвітньої ради, яка опікується обдарованими і талановитими дітьми, засвідчити високий рівень відповідної роботи і нагородити університет Міжнародним сертифікатом за роботу з обдарованими студентами (2008), а автора проекту проф. О.Є. Антонову обрано членом експертної ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації „Союз обдарованої молоді”.

2. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ „ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ”

Створена у 1999 році. Керівник науково-методичної лабораторії професор Вітвицька Світлана Сергіївна.

Робота в лабораторії здійснюється на основі принципів особистісно зорієнтованої педагогічної освіти. Діяльність науково-методичної лабораторії спрямована на створення умов для відбору педагогічно обдарованих студентів та творчого розвитку майбутніх магістрантів; оволодіння ними поглибленими знаннями з педагогіки та вміннями інноваційного характеру, підготовку до науково-дослідницької, науково-педагогічної, методичної, управлінської, пошукової діяльності.

Науково-дослідницька підготовка ставить за мету формування у студентів магістратури готовності до науково-дослідної діяльності, а також уміння керувати науковим пошуком своїх учнів. Готовність до науково-дослідницької діяльності включає такі компоненти: творчі можливості; індивідуально-творчі якості (креативність мислення, інтуїція, творча уява, дивергентність, оригінальність, асоціативність мислення, інтелектуальна активність, інтелектуальна ініціатива); компетентність у науково-дослідницькій діяльності (вміння організувати власну розумову діяльність. Крім того магістранти мають здійснювати літературний пошук, бібліографічний огляд наукових джерел; обґрунтувати актуальність теми дослідження, чітко визначити мету і завдання дослідження; оперувати понятійним апаратом; володіти науковими методами пізнання; визначити об'єкт, предмет дослідження; формулювати гіпотезу, доводити або спростовувати її достовірність; обґрунтувати наукову новизну і практичну значущість дослідження; оформляти результати дослідження відповідно до визначених вимог; захищати та обґрунтовувати результати свого дослідження);

Магістранти знайомляться з особливостями системи вищої педагогічної освіти в Україні та за рубежом, змістом, формами і методами, сучасними технологіями навчання і виховання студентів. Необхідним елементом підготовки студентів магістратури є озброєння їх знаннями психолого-педагогічних закономірностей навчання і виховання у ВНЗ; управління пізнавальними процесами; виявлення критеріїв розумового розвитку і визначення умов, за яких досягається ефективний розвиток учнівської молоді.

У процесі науково-педагогічної підготовки майбутні викладачі оволодівають основами педагогічної культури, розвивають педагогічне творче мислення, культуру спілкування. Методична підготовка передбачає формування знань, умінь, навичок, удосконалення методики викладання фахової дисципліни; розвиток антиципації; володіння методами науково-педагогічного пошуку, організації експерименту; уміння застосовувати методичні знання, вміння, навички під час викладання фахових дисциплін у навчальних закладах різного типу.

Фахівці освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр” також готуються до управлінської діяльності, (планування, організації, мотивації, контролю), що є елементами управлінської діяльності директора, заступника навчального закладу тощо. Магістранти оволодівають уміннями: встановлювати

педагогічно доцільні взаємини з підлеглими; включати їх у діяльність відповідно до здібностей і рівня підготовки; діагностувати рівень їх готовності до різних видів педагогічної діяльності; використовувати у майбутній роботі різні види стимулювання та форми контролю.

Магістранти здійснюють практичну діяльність у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації м. Житомира та Житомирської області. Це дає можливість поглибити, розширити, інтегрувати знання з педагогіки, основ педагогічної майстерності, навчально-виховних технологій, педагогіки вищої школи; практичного опановування різними формами навчального і виховного процесу у вищих закладах освіти I-IV рівнів акредитації; надання методичної та практичної допомоги колективам ВНЗ; сприяє формуванню професійної спрямованості особистості, застосуванню своїх знань, досвіду, здібностей у сфері обраної професії. Проф. С.С. Вітвицькою підготовлено підручник і практикум з педагогіки вищої школи.

Матеріали роботи науково-методичної лабораторії апробовані на міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-практичних конференціях, зокрема таких як Міжнародна конференція „Магістратура, досвід, перспективи” (Київ, 2004); Міжнародна науково-практична конференція „Формування професійної компетентності вчителя в рамках євроінтеграційних процесів” (Київ-Житомир, 2005); Всеукраїнська науково-практична конференція „Творча особистість учителя як передмова інноваційних процесів у початковій школі (Житомир, 2004.); Всеукраїнська науково-практична конференція „Соціально-економічні проблеми реформування українського суспільства” (Житомир, 2005); Всеукраїнська науково-практична конференція „Інноваційні технології виховання учнів і молоді у позанавчальний час” (2005).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ „АКМЕОЛОГІЯ ОСВІТИ”

Створена в 2004 році як результат 30-річної співпраці кафедри педагогіки з Міжнародною академією акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург, Росія), яку очолює член-кореспондент РАО, доктор психологічних наук, доктор акмеологічних наук, професор Н. В. Кузьміна.

Науковий керівник лабораторії – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург) Н. Г. Сидорчук.

Мета діяльності лабораторії полягає у розробці та поглибленню нової міждисциплінарної галузі знань – акмеології, науковій співпраці з акмеологічними осередками вищих навчальних закладів України та країнами ближнього зарубіжжя (Росії, Білорусі, Польщі).

Напрями наукової та організаційної діяльності:

1. Ініціювання і координація проведення наукових досліджень у сфері акмеології шляхом: залучення до проведення досліджень викладачів, співробітників, студентів університету; створення дослідницьких та проблемних груп; виявлення перспективних науковців серед студентів, випускників університету, працівників галузі освіти, залучення їх до проведення досліджень у рамках діяльності лабораторії; співпраці з

громадськими організаціями та державними установами у напряму розробки та впровадження акмеологічних моделей загальноосвітніх закладів у практику.

2. Допомога учасникам науково-дослідних груп у проведенні досліджень: встановлення і координація співпраці з провідними навчальними закладами України та країн ближнього зарубіжжя; рекомендації кафедрам та затвердження тем, дипломних робіт, тем дисертаційних досліджень, пов'язаних з акмеологічною проблематикою; накопичення, опрацювання та розповсюдження інформації про конференції, семінари з проблем акмеології професійно-педагогічної діяльності.

3. Введення в науковий обіг нового наукового матеріалу: участь у роботі всеукраїнських та міжнародних конференцій, семінарів та круглих столів; популяризація ідей і наукових здобутків науково-дослідної лабораторії акмеології освіти; рекомендація кращих досліджень до публікації у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях.

За останні роки встановлені зв'язки з Українською Академією Акмеологічних наук (засновник Київський університет імені Бориса Грінченка). Встановлено зв'язки з Українською акмеологічною академією. Опубліковано ряд статей у новому науковому виданні "Акмеологія в Україні".

Науковці лабораторії щорічно беруть участь у наукових сесіях Міжнародної академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург), а також у проведенні міжнародних та всеукраїнських конференціях з актуальних проблем акмеології, зокрема у 2010 році – міжнародному форумі акмеологічних навчальних закладів "Акмеологія – наука ХХІ століття: теоретико-практичний аспект" (Український гуманітарний лицей. КНУ ім. Т.Шевченка) на базі КНУ ім. Т. Шевченка (м. Київ), регіональній конференції "Акмеологічні аспекти професіоналізму педагогічних кадрів" (на базі ЗОШ №21, м. Житомир), на круглому столі „Акмеологічні концепти освітології” Всеукраїнської науково-практичної конференції „Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти”, що проведено у Київському університеті імені Б. Грінченка. Заклучено угоду про співпрацю з науково-дослідною лабораторією "Перша українська наукова школа PR" (ПУНШ PR) Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. Науковці лабораторії у 2010 році брали участь у науково-методичному семінарі "Проблеми та перспективи соціально-педагогічної роботи з дітьми трудових мігрантів" (м. Кременець).

4. ПОЛІСЬКИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ОСВІТИ ТА РОЗВИТКУ

Центр створено в 2007 році викладачами кафедри інноваційних технологій освіти і виховання ЖДУ імені Івана Франка, які займаються інноваціями в освітньому просторі та проблемами професійного становлення Керівник центру – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки Ю. С. Костюшко.

Метою Центру є: ініціювання, координація досліджень у галузі інноваційних технологій освіти і розвитку та їх утілення в практику функціонування освітніх структур. Результати діяльності планується

висвітлювати в щорічному альманасу „Інноваційні технології освіти та розвитку”.

Напрями наукової та організаційної діяльності:

1. Здійснення наукових досліджень у галузі освітніх інновацій та підготовка спеціалістів до їх реалізації шляхом: залучення до проведення досліджень викладачів та студентів вищих навчальних закладів м. Житомира, кращих педагогів, психологів та соціальних працівників області; співпраці з громадськими організаціями та державними установами у визначеному напрямі; розробки, накопичення, впровадження та розповсюдження інформації з проблем інноваційних технологій освіти та розвитку.

2. Проведення лекцій, семінарів, консультацій, тренінгів із педагогами, батьками, зацікавленими установами та особами за напрямками: ведення діалогу; вирішення міжособистісних конфліктів; розв'язання організаційних конфліктів; компетентність сугестивного впливу; компетентність переконуючого впливу.

3. Організація акмеологічних тренінгів тощо: планування та виконання роботи; орієнтація в проблемній ситуації та досягнення позитивного результату; прийняття конструктивних рішень; виявлення здібностей і пошук адекватної професії; лідерство та мотивація; організація працездатного колективу; комунікативна компетентність; компетентність виступів перед аудиторією, проведення зборів; основи техніки саморегуляції (психологічних станів, поведінки, діяльності) засобами АТ, медитації, імаготренінгу.

4. Організація та проведення соціально-психологічних тренінгів: вирішення проблем (внутрішніх конфліктів), тренінг особистісного зростання, навчання соціальних компетентностей, тренінг ефективної міжособистісної взаємодії, тренінг креативності та ін.

Результати роботи. Науковцями Центру проведено ряд тренінгів в різних школах м. Житомира, а також ряд регіональних науково-практичних конференцій з проблем інноваційного менеджменту та сталого розвитку освіти.

5. НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ „ОСВІТНЬО-ВИХОВНА СИСТЕМА ПОЛІССЯ”

Лабораторію створено у 2005 році як структурний підрозділ університету та регіональна філія Інституту педагогіки АПН України (м. Київ). Керівник лабораторії – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки О. С. Березюк

Мета науково-методичної лабораторії: дослідити організаційно-педагогічні основи побудови поліської школи як регіонального українського національно-виховного закладу (етнодидактичний аспект); розробити концепцію поліської школи, програму народознавства Полісся, навчальні посібники та методичні рекомендації з етнопедагогіки, літературного краєзнавства, етнографії та ін.; налагодити наукову співпрацю з середніми та вищими навчальними закладами України та інших країн;

Напрями науково-методичної лабораторії: аналітико-інформаційний та історіографічний, інноваційних технологій викладання української мови та літератури, інноваційних технологій виховання; етнічної соціалізації особистості.

Науковці досліджують проблему «Методичні засади формування етнопедагогічної культури майбутнього вчителя-філолога в умовах Поліського регіону». У межах лабораторії працює проблемна група з педагогіки студентів ННІ філології та журналістики. Під керівництвом викладачів студенти досліджують проблему. «Новітні технології навчання та виховання етнопедагогічної культури в умовах Поліського регіону». Лише протягом 2010 року студентами проблемної групи було опубліковано 25 статей та тез. Загалом науковцями лабораторії спільно зі студентами проведено 15 регіональних науково-практичних конференцій, присвячених відомим просвітителям, педагогам О. Духновичу, С. Русовій, В. Сухомлинському, І. Франку, Г. Ващенку, М. Стельмаховичу та ін. Зокрема у 2010 році проведено Міжрегіональну науково-практичну конференцію «Формування естетичної компетентності особистості засобами народознавства», міжрегіональний науково-методичний семінар «Формування етнопедагогічної культури студентської молоді». Студенти виборюють призові місця на всеукраїнській олімпіаді з педагогіки. Ними проведено ряд виховних заходів на тему «Педагогіка народного календаря» в гуманітарній гімназії №23, ЗОШ № 26, у гуртожитках № 4 та №5 ЖДУ, в обласному педагогічному ліцеї, в дитячому будинку-інтернаті с. Дениші, в будинку маляти м. Житомира та ін. Майбутніми педагогами зібрано, систематизовано, узагальнено навчально-методичний досвід педагогів Житомирщини, освітньо-виховних систем Полісся. Підготовлено до друку науково-методичний збірник «Етнопедагогічний компонент зарубіжних освітньо-виховних систем».

Науковці лабораторії брали участь у багатьох Міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема у 2010 році: «XX століття – етнонаціональний вимір та проблеми голокосту» (22-23 жовтня 2010р.), «Актуальні проблеми філології та американські студії» (21-23 квітня 2010р.), у міжрегіональному методичному семінарі «Підготовка студентів немовних спеціальностей до міжкультурної комунікації в процесі вивчення гуманітарних дисциплін», «Духовно-моральне виховання і професіоналізація особистості: виклики XXI століття» (29-30 жовтня), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Системний підхід у роботі з обдарованою молоддю» (26-28 квітня 2010 року).

6. МІЖВІДОМЧА НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ "ГРОМАДЯНСЬКИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА"

Лабораторія створена на базі Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Житомирського державного університету імені Івана Франка у 2010 році. Координаторами діяльності Лабораторії є завідувач відділу андрагогіки ІПОД НАПН України, доктор педагогічних наук, професор Л. Б. Лук'янова, та кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

дошкільного виховання і педагогічних інновацій ЖДУ ім. І. Франка О. В. Вознюк.

Ідея Лабораторії виникла у зв'язку з пошуком оптимальної стратегії і механізмів розвитку освіти дорослих і зумовлена необхідністю створення сприятливих умов для реалізації права людини на освіту незалежно від її віку, зайнятості у сфері праці або професійного досвіду. У цьому важливе місце слід відвести освіті, яка здатна змінити поведінку дорослої людини як в особистих, так і в суспільно-значущих сферах її діяльності.

У світі відбувається надзвичайно швидкий процес синтезу нових знань та технологій, що позначається на професійній освіті, яка не може адекватно реагувати на ці зміни, оскільки зміст освіти зазнає докорінних змін протягом п'яти-шести річного терміну підготовки фахівця. Сучасні зміни вимагають від спеціаліста спрямованості скоріше на принцип універсалізації знань та вмінь, а не на їх конкретний зміст. Отже, процес неперервного розвитку людини має забезпечуватися міждисциплінарними дослідженнями, які базуються на принципі синтезу знань, на людиномірних, ціннісних основах сучасних знань та технологій та мають забезпечуватися спільними зусиллями багатьох наукових установ.

Мета діяльності Лабораторії: проведення науково-дослідної роботи, обмін педагогічним досвідом, удосконалення професійних якостей наукових і педагогічних працівників з проблем громадянського розвитку особистості професіонала.

Науковці лабораторії ведуть науково-дослідну роботу за такими напрямками: теоретико-методологічні і методичні засади освіти дорослих, інформаційно-технологічне забезпечення професійної підготовки сучасного вчителя, розвиток педагогічної майстерності викладача ВНЗ непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства, загальнокультурний розвиток особистості педагога в умовах постіндустріального суспільства, громадянський розвиток особистості професіонала, компетентнісний підхід до підготовки педагогічного персоналу у зарубіжних країнах, підготовка публікації наукових праць, навчально-методичних матеріалів, проведення науково-практичних конференцій.

Результати роботи: проведено спільне засідання з обговорення особливостей науково-дослідної роботи Лабораторії у рамках такого напряму фундаментальних досліджень у сфері педагогічних наук, як теоретико-методологічні і методичні засади освіти дорослих, ведеться робота щодо започаткування постійно діючого інтернет-форуму, присвяченого актуальним проблемам освіти дорослих та професійного становлення сучасного фахівця, зміцнюються наукові зв'язки з Інститутом обдарованої дитини НАПН України, науковці лабораторії брали участь у ряді наукових семінарах та конференціях з проблем розвитку обдарованої особистості; встановлено наукові зв'язки з Українською академією акмеологічних наук (Київський університет імені Бориса Грінченка), статті науковців школи надруковано у науковому виданні Академії "Акмеологія в Україні"; продовжують розвиватися науково-методичні зв'язки з навчальними закладами навчально-

науково-виробничим Комплексом "Полісся"; члени лабораторії були обрані в Академію міжнародного співробітництва з креативної педагогіки; за останній час період науковці лабораторії надрукували близько 50 наукових статей, науковці Лабораторії брали участь у десяти наукових конференціях

7. МІЖВІДОМЧА НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ "ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЇ".

Лабораторія також створена на базі Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Житомирського державного університету імені Івана Франка у 2010 році. Координаторами діяльності Лабораторії є завідувач відділу теорії та історії педагогічної майстерності ІПОД НАПН України, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник М. М. Солдатенко, та кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри педагогіки ЖДУ ім. І. Франка І. І. Коновальчук.

Ідея Лабораторії виникла у зв'язку з необхідністю модернізації системи педагогічної освіти і спирається на принципи професійного навчання, зорієнтованого на особистість майбутнього вчителя, актуалізацію потреби у професійному самопізнанні й самовихованні, вироблення гуманістичної професійної позиції, подальшого вдосконалення шляхів набуття майбутніми і працюючими педагогами основ педагогічної майстерності.

Мета діяльності Лабораторії: організація науково-дослідної роботи, вивчення і впровадження педагогічного досвіду, розробка технології удосконалення педагогічної майстерності майбутніх учителів.

Лабораторія як міжвідомча установа та суспільний інструмент має як дослідницький, так і координаційний характер – вона покликана координувати зусилля дослідників різних галузей знань, спрямованих на розробку теорії і практики професійно-педагогічної освіти.

Лабораторія веде науково-дослідну роботу за такими напрямками: теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії, розвиток педагогічної майстерності викладача ВНЗ, професійний розвиток особистості педагога в сучасних умовах, естетичні та етичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих навчальних закладів, психологічні умови розвитку духовної культури майбутніх педагогів. Науковці лабораторії беруть участь у проведенні наукових конференцій, «круглих столів», семінарів, консультацій, упроваджують результати досліджень у практику, розробляють інноваційні технології навчання, ведуть пошуки вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії.

Результати роботи: проведено спільне засідання з обговорення особливостей науково-дослідної роботи Лабораторії у рамках визначеного напрямку, ведеться робота щодо започаткування постійно діючого інтернет-форуму, присвяченого актуальним проблемам підвищення професійної майстерності педагогів, зміцнюються наукові зв'язки з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, науковці лабораторії брали участь у ряді наукових семінарах та конференціях з проблем інноваційного розвитку особистості педагога; встановлено наукові зв'язки з науково-дослідною

лабораторією з проблем освітології (Київський університет імені Бориса Гринченка), продовжують розвиватися науково-методичні зв'язки з навчальними закладами навчально-науково-виробничим Комплексом "Полісся"; члени лабораторії були обрані в Академію міжнародного співробітництва з креативної педагогіки; за останній час період науковці лабораторії надрукували понад 40 наукових публікацій, науковці Лабораторії брали участь у ряді наукових конференціях з проблем професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів.